

DISERTACE MGR. KAROLÍNY RYVOLOVÉ – POSUDEK ŠKOLITELE

Mgr. Karolína Ryvolová splnila během svého postgraduálního studia příkladným způsobem všechny povinnosti uložené plánem. Dále je třeba zdůraznit, že navzdory ztížené rodinné situaci (stala se matkou dvojčat) se nad rámec plánu věnovala jak činnosti odborné (viz její publikace v romistických periodících), tak činnosti popularizační (viz kupř. její články v časopisu Respekt), což je i vzhledem k relativní novosti a stále jisté kontroverznosti jejího pole působnosti neobyčejně záslužné.

Vedení její disertace jsem se ujala po předčasné tragické smrti doc. Hübschmannové s tím, že nalézt jiného patřičně erudovaného odborníka bylo na půdě FF UK téměř nemožné. Zároveň ovšem s tím, že je to práce interdisciplinární, a cítila jsem se tudíž schopna posoudit zejména metodologickou stránku věci, přičemž romistická problematika a její specifičnost je mně sice vzhledem k mému zaměření (židovská americká literatura) blízká, nicméně rozhodně se nedomnívám, že bych její zpracování dokázala profesně plně kriticky zhodnotit. A v tomto duchu necht' vyzní i můj posudek.

Disertace Mgr. Ryvolové je psána anglicky, a je tedy přístupná i ne-českým romistům, což je dozajista přínosem. Dále je nutno vyzdvihnout, že je komparatistická s tím, že porovnává české i ne-české romské texty, čímž se opět snaží začlenit českou romskou literární produkci a také českou romistiku do mezinárodního kontextu. A konečně je to disertace, která k vlastním analýzám používá současné světové (nebo řekněme přesněji západní) literární přístupy a teorie, přičemž poukazuje jak na jejich aplikovatelnost, tak na jejich event. omezení – a právě v tom spatřuji skutečnou podnětnost předkládané práce.

Jak částečně vyplývá již z titulu disertace – *Romany Letters in the Making: Testing the Frontiers of Legitimate Literature. A Comparative Analysis of Four Romani Life Stories / Rodící se romská literatura. Ohledávání hranic oficiální literatury. Komparační studie čtyř romských životních příběhů* – Mgr. Karolína Ryvolová se rozhodla porovnat čtyři literární díla pocházející z různých částí světa a psána různými jazyky (anglicky, česky, slovensky a romsky). Spojuje je však to, že jejich autory lze označit za romské, přičemž jedním z jejich ústředních témat je logicky hledání romské identity, a dále to, že jsou žánrově nelehko zařaditelná. Tomu pak odpovídá i přehledné členění práce: obsahuje čtyři kapitoly věnované daným titulům (*Memories of a Gypsy*, *Gypsy Boy* a *Gypsy Boy on the Run*, *Pařiv. Ještě víme, co je to úcta* a *Naše osada*), přičemž každá z nich je dále členěna do dvou podkapitol. První podkapitola se vždy zabývá tím, jak daný autor/daná autorka konstruuje svou romskou identitu ve vybraném textu, zatímco druhá rozebírá, nakolik se mu/jí daří posouvat hranice existujících uznávaných literárních žánrů.

První podkapitola je zpravidla vystavěna jak na konceptu dualit a protikladů (my versus oni, já versus oni) a rudimentárních pokusů o jejich narušení, tak na dvojím možném chápání identity (jako věci předem dané, či naopak zkonstruované), kdežto podkapitola druhá se opírá především o pojem *oral culture* tak, jak jej razí Walter Ong, dále o myšlenky Pierra Bourdieua (zde zejména o termíny *habitus* a *misrecognition*) a o teorie předního afroamerického literárního vědce Henryho Louise Gatese, který se vzhledem k dlouhé tradici afroamerické literatury snažil a nadále snaží nejen o nové teoretické přístupy, ale též o jakési vytvoření vlastní literární historie. Zatímco první podkapitola tak vždy mimo jiné do jisté míry též reflektuje schisma v české romistice tak, jak bylo načrtnuto v úvodu disertace, podkapitola druhá vždy zkouší čerpat též z ne-romistických teoretických zdrojů, přičemž si je

vědoma nutných limitů. Zamyslíme-li se však nad specifičností romské literatury včetně jejího globálního charakteru, zdá se, že je to – pokud nechceme, aby romská literatura jako celek uvízla někde na periferii – pokud ne jediná možná, pak určitě relevantní cesta, jejíž legitimnost Mgr. Ryvolová zdatně prokázala.

V tomto ohledu je, jak jsem již naznačila úvodem, její disertace podle mého názoru vpravdě průkopnická, a byť je určitě možno diskutovat jak nad celkovým pojetím, tak nad detaily, je mi ctí a potěšením doporučit ji bez jakýchkoli výhrad k obhajobě.

Praha, 13. října 2014

Dr. Hana Ulmanová